

Қазақстан Республикасы Экология және табиғи ресурстар министрлігі
«Қазгидромет» РМҚ
Ақтөбе облысы бойынша филиалы

**АҚТӨБЕ ОБЛЫСЫ БОЙЫНША
ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ҚОРШАҒАН ОРТА ЖАЙ-КҮЙІ
ЖӨНІНДЕГІ АҚПАРАТТЫҚ
БЮЛЛЕТЕНЬ**

Мамыр 2026 жыл

Ақтөбе, 2026 жыл

	МАЗМҰНЫ	Б.
	Алғысөз	3
1	Атмосфералық ауаны ластаудың негізгі көздері	4
2	Атмосфералық ауа сапасының жай-күйі	4
3	Жауын-шашынның химиялық құрамы	9
4	Жер үсті суларының сапасы	9
5	Радиациялық жағдай	11
	1 қосымша	12
	2 қосымша	16
	3 қосымша	18
	4 қосымша	19

Алғы сөз

Ақпараттық бюллетень Ұлттық гидрометеорологиялық қызметтің бақылау желісінде қоршаған ортаның жай-күйіне мониторинг жүргізу бойынша «Қазгидромет» РМК мамандандырылған бөлімшелері орындайтын жұмыстардың нәтижелері бойынша жасалады.

Бюллетень мемлекеттік органдарды, жұртшылықты және халықты Ақтөбе облысының аумағындағы қоршаған ортаның жай-күйі туралы хабардар етуге арналған және Қазақстан Республикасында қоршаған ортаны қорғау саласындағы іс-шаралардың тиімділігін одан әрі бағалау, ластану деңгейінің үздіксіз өзгеру тенденциясын ескеру үшін қажет.

Атмосфералық ауа сапасын бағалау

1. Атмосфералық ауаны ластаудың негізгі көздері

Аймақтағы ауаның ластану деңгейін негізінен ірі кәсіпорындар анықтайды: «СНПС-Ақтөбемұнайгаз» АҚ, «ҚазақойлАқтөбе» ЖШС, «Ақтөбе ферроқорытпа зауыты» және ДКБК АҚ «ТҰК Казхром» филиалдары, «Интергаз Орталық Азия» АҚ, «Ақтөбе ӨЭМ» АҚ, «Ақтөбе ЖЭО» АҚ. Стационарлық көздерден шығарындылардың жалпы көлемінің ішінде ілеспе газды жағу шығарындыларының үлесі 11,67 мың тоннаны құрайды. Алау қондырғыларынан шығатын барлық шығарындылардың 97% - ы 3 мұнай мен газ өндіретін және қайта өңдейтін кәсіпорындардың үлесіне тиесілі: «СНПС-Ақтөбемұнайгаз» АҚ, «ҚазақойлАқтөбе» ЖШС және «Аман Мұнай» ЖШС.

Сонымен қатар, жылжымалы көздерден шығатын газдар Ақтөбе облысындағы ауаны ластайтын негізгі заттардың бірі болып табылады.

2. Ақтөбе қаласының атмосфералық ауа сапасының мониторингі.

Ақтөбе қаласы аумағындағы атмосфералық ауаның жай-күйін бақылау 6 бақылау бекетінде, оның ішінде 3 сынаманы қолмен іріктеу бекетінде және 3 Автоматты станцияда жүргізіледі (1-қосымша).

Жалпы қала бойынша 14 көрсеткішке дейін анықталады: 1) қалқыма бөлшектер (шаң); 2) РМ-2,5 қалқыма бөлшектер; 3) РМ-10 қалқыма бөлшектер;

4) күкірт диоксиді; 5) көміртегі оксиді; 6) азот диоксиді; 7) азот оксиді; 8) күкіртті сутек; 9) формальдегид; 10) хром; 11) бензол; 12) этилбензол; 13) толуол; 14) ортоксилол.

2026 жылғы мамырдағы Ақтөбе облысының атмосфералық ауа сапасын мониторингілеу нәтижелері.

Ақтөбе қаласында атмосфералық ауа сапасы ластанудың «көтеріңкі» деңгейі ретінде бағаланды, ол СИ=4,6 (көтеріңкі деңгей) бойынша және ЕЖҚ=1% (көтеріңкі деңгей) бойынша анықталды.

Хромтау қаласында атмосфералық ауа сапасы ластанудың «көтеріңкі» деңгейі ретінде бағаланды, ол СИ=4,3 (көтеріңкі деңгей) және ЕЖҚ=0% (төмен деңгей) мәні бойынша анықталды.

Қандыағаш қаласында атмосфералық ауаның ластану деңгейі «көтеріңкі» деп бағаланды, ол СИ=1,7 (төмен деңгей) және ЕЖҚ=2% (көтеріңкі деңгей) мәні бойынша анықталды.

Шұбаршы ауылында атмосфералық ауаның ластану деңгейі «өте жоғары» деп бағаланды, ол СИ=16,4 (өте жоғары деңгей) және ЕЖҚ=30% (жоғары деңгей) мәні бойынша анықталды.

Кеңқияқ ауылында атмосфералық ауаның ластану деңгейі «көтеріңкі» деп бағаланды, ол СИ=1,7 (төмен деңгей) және ЕЖҚ=5% (көтеріңкі деңгей) мәні бойынша анықталды.

Нақты мәндер, сондай-ақ сапа нормативтерінің асып кетуінің айқындылығы және асып кету жағдайларының саны 1-кестеде көрсетілген.

Атмосфералық ауа ластануының сипаттамасы

Қоспа	Орташа шоғыры		Максималды бір реттік шоғыры		ЕҚ	Шектен жоғары шоғыр саны ШЖШ _{м.б.}		
	мг/м ³	ШЖШ _{о.т.} асу еселігі	мг/м ³	ШЖШ _{м.б.} асу еселігі	%	>ШЖШ	>5 ШЖШ	>10 ШЖШ
Ақтөбе қ.								
Қалқыма бөлшектер (шаң)	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,00	0	0	0
Қалқыма бөлшектер РМ-2,5	0,0014	0,0413	0,0015	0,0094	0,00	0	0	0
Қалқыма бөлшектер РМ-10	0,0016	0,0267	0,0016	0,0053	0,00	0	0	0
Күкірт диоксиді	0,0113	0,2253	0,3523	0,7047	0,00	0	0	0
Көміртек оксиді	0,4154	0,1385	4,6163	0,9233	0,00	0	0	0
Азот диоксиді	0,0378	0,9461	0,1980	0,9900	0,00	0	0	0
Азот оксиді	0,0301	0,5013	0,3031	0,7578	0,00	0	0	0
Күкіртесутек	0,0003		0,0371	4,6375	1,48	35	0	0
Формальдегид	0,0028	0,2803	0,0050	0,1000	0,00	0	0	0
Хром (+6)	0,0003	0,1915	0,0005		0,00	0	0	0
Бензол	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,00	0	0	0
Этилбензол	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,00	0	0	0
Толуол	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,00	0	0	0
Ортоксилол	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,00	0	0	0
Хромтау қ.								
Күкірт диоксиді	0,0019	0,0371	0,0748	0,1496	0,00	0	0	0
Көміртек оксиді	0,0303	0,0101	2,5564	0,5113	0,00	0	0	0
Азот диоксиді	0,0011	0,0276	0,0454	0,2270	0,00	0	0	0
Күкіртесутек	0,0010		0,0342	4,2750	0,18	4	0	0
Қандығаш қ.								
Күкірт диоксиді	0,0148	0,2967	0,3373	0,6746	0,00	0	0	0
Көміртек оксиді	0,0082	0,0027	1,2797	0,2559	0,00	0	0	0
Азот диоксиді	0,1124	2,8097	0,3240	1,6200	1,48	33	0	0
Күкіртесутек	0,0020		0,0137	1,7125	2,20	49	0	0
Шұбаршы а.								
Күкірт диоксиді	0,1296	2,5926	2,3326	4,6652	6,94	155	0	0
Көміртек оксиді	0,0157	0,0052	1,6928	0,3386	0,00	0	0	0
Азот диоксиді	0,0348	0,8688	0,2053	1,0265	0,09	2	0	0
Күкіртесутек	0,0097		0,1311	16,3875	30,47	680	134	28
Кеңқияқ а.								
Күкірт диоксиді	0,0031	0,0629	0,2238	0,4476	0,00	0	0	0
Көміртек оксиді	0,2927	0,0976	0,8181	0,1636	0,00	0	0	0
Азот диоксиді	0,1297	3,2415	0,3482	1,7410	4,61	103	0	0

Ақтөбе қаласындағы эпизодтық бақылаулардың деректері бойынша ластаушы заттардың концентрациясы рұқсат етілген норма шегінде болды.

Атмосфералық ауа сапасын эпизодтық өлшеу нәтижелері

Нүктенің атауы		Қалқыма бөлшектер (шаң)	Күкіртсу тек	Формаль дегид	Азот оксиді	Күкірт диоксиді	Азот диоксиді	Көміртек оксиді
Ясный а., 41 разъезд, №41 мектеп – гимназиясы	мг/м ³	0,0024	0,0053	0,0062	0,0123	0,0074	0,1320	4,8800
	ШЖШ асу еселігі	0,0080	0,6625	0,1240	0,0308	0,0148	0,6600	0,9760

Экстремалды жоғары және жоғары ластану жағдайлары (ЖЛ және ЭЖЛ): Шұбаршы ауылында күкіртсутек бойынша 28 ЖЛ жағдайы* тіркелді.

**ЖЛ және ЭЖЛ жағдайлары және қабылданған шаралар туралы толығырақ ақпарат «Қазгидромет» РМК ресми сайтында «Экология» бөлімінде көрсетілген.*

2026 жылдың мамыр айы мен 2025 жылдың мамыр айын салыстырғанда Ақтөбе облысындағы атмосфералық ауаның ластану деңгейі:

- өзгеріссіз — Қандыағаш қ.;
- өзгеріс бар — Ақтөбе қ., Хромтау қ., Шұбаршы а., Кеңқияқ а. (3-кесте).

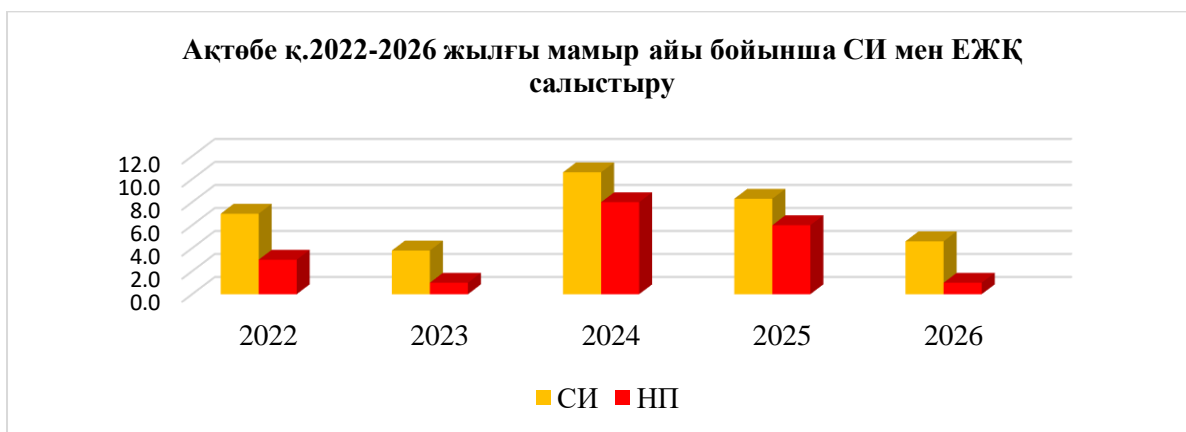
3 - кесте

Ақтөбе облысының ластану деңгейінің динамикасы (мамыр 2025 – мамыр 2026 жж.)

Елді мекен	Ластану деңгейі		Негізгі ластаушы заттар - ШЖШ _{м.б.} асып кету жиілігі
	Мамыр 2025 ж.	Мамыр 2026 ж.	
Ақтөбе қ.	Жоғары СИ=8,3 НП=6	Көтеріңкі СИ=4,6 НП=1	Күкіртсутек (4,6 ШЖШ _{м.б.})
Хромтау қ.	Төмен СИ=1,2 НП=0	Көтеріңкі СИ=4,3 НП=0	Күкіртсутек (4,3 ШЖШ _{м.б.})
Қандыағаш қ.	Көтеріңкі СИ=1,7 НП=1	Көтеріңкі СИ=1,7 НП=2	Күкірт диоксиді (1,6 ШЖШ _{м.б.}), күкіртсутек (1,7 ШЖШ _{м.б.})
Шұбаршы а.	Жоғары СИ=9,7 НП=21	Өте жоғары СИ=16,4 НП=30	Күкірт диоксиді (4,7 ШЖШ _{м.б.}), азот диоксиді (1,0 ШЖШ _{м.б.}), күкіртсутек (16,4 ШЖШ _{м.б.}).
Кеңқияқ а.	Жоғары СИ=8,9 НП=7	Көтеріңкі СИ=1,7 НП=5	Азот диоксиді (1,7 ШЖШ _{м.б.})

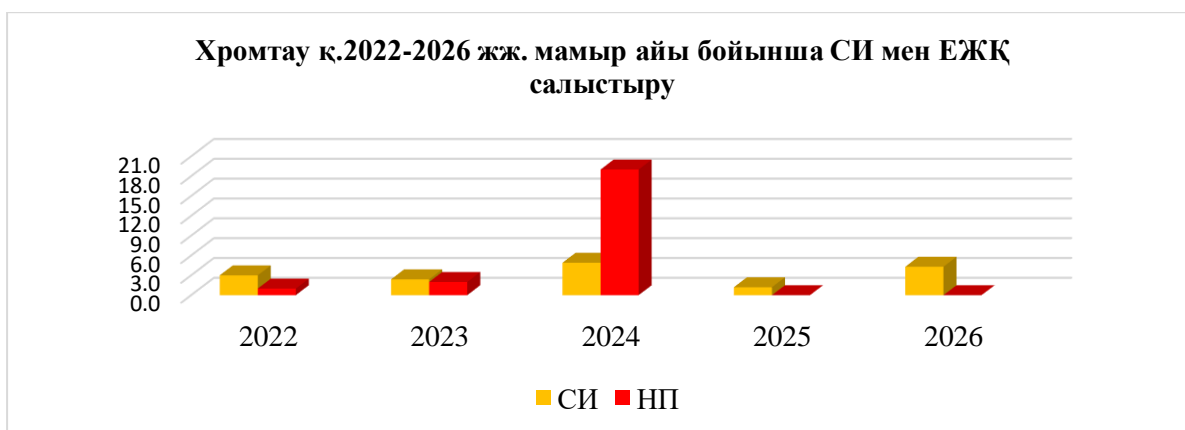
Қорытындылар:

Соңғы бес жыл ішінде сәуір айы бойынша **Ақтөбе қ.** ауаның ластану деңгейі келесідей өзгерді:

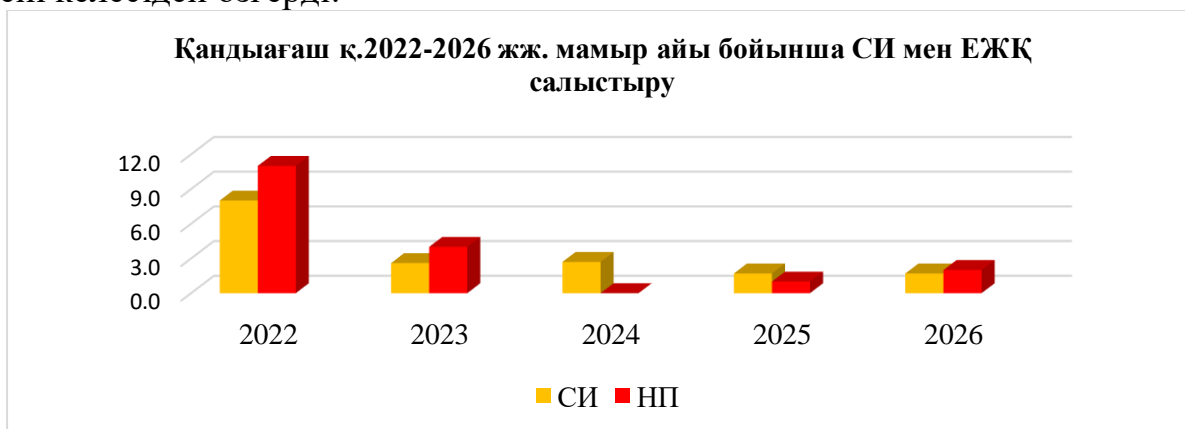
Кестеден көріп отырғанымыздай, мамыр айы бойынша 2022 және 2025 жж, жоғары, 2023 және 2026 жж. көтеріңкі, 2024 жылы ластанудың өте жоғары деңгейі тіркелді. Атмосфералық ауаның ластануына күкіртсутек негізгі үлес қосады.

Хромтау қаласында соңғы бес жыл ішінде сәуір айы бойынша ауаның ластану деңгейі келесідей өзгерді:

Кестеден көріп отырғанымыздай, мамыр айы бойынша 2022-2024 және 2026 жж. көтеріңкі, 2025 ж. ластанудың төмен деңгейі тіркелді.

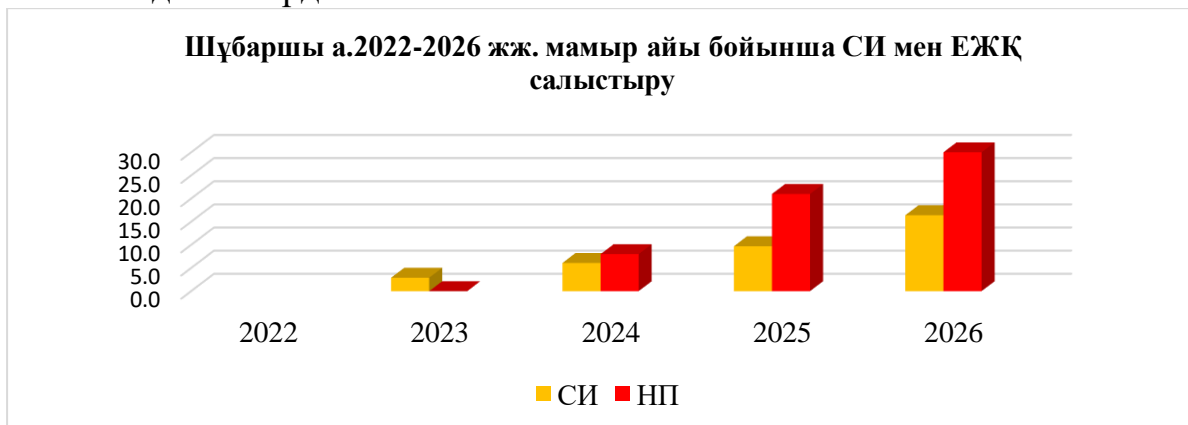
Қандыағаш қаласында соңғы бес жыл ішінде сәуір айы бойынша ауаның ластану деңгейі келесідей өзгерді:

Кестеден көріп отырғанымыздай, мамыр айы бойынша 2022 жылы жоғары, 2023-

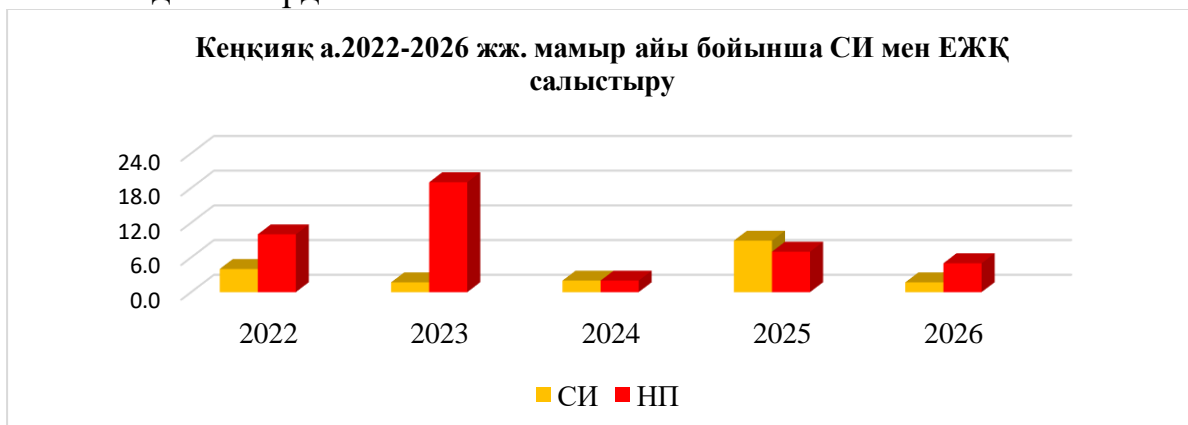
2026 жж. ластанудың көтеріңкі деңгейі тіркелді.

Шұбаршы ауылында соңғы бес жыл ішінде сәуір айы бойынша ауаның ластану деңгейі келесідей өзгерді:

Кестеден көріп отырғанымыздай, мамыр айы бойынша 2023 ж. көтеріңкі, 2024-2025 жж. жоғары және 2026 ж. ластанудың өте жоғары деңгейі тіркелді. Атмосфералық ауаның ластануына күкіртсутек негізгі үлес қосады.

Кеңқияқ ауылында соңғы бес жыл ішінде сәуір айы бойынша ауаның ластану деңгейі келесідей өзгерді:

Кестеден көріп отырғанымыздай, мамыр айы бойынша 2022-2024 және 2026 жж. көтеріңкі, 2025 ж. ластанудың жоғары деңгейі тіркелді.

Метеорологиялық жағдайлар

Бірінші онкүндіктің көп бөлігінде және үшінші онкүндіктің екінші жартысында циклондар мен атмосфералық фронттар ауа-райына әсер етті. Бұл кезде жаңбыр жауып, найзағай болды. 6 және 30 мамырға қараған түні облыстың батысында, солтүстігінде жауын-шашын мөлшері ҚЖ критерийлеріне жетті: 17-ден 26 мм-ге дейін. айдың қалған бөлігі антициклоналды ауа-райымен және жауын-шашынның болмауымен сипатталды. 11 мамырға қараған түні облыстың солтүстігінде 2 градусқа дейін аяз болды.

Екінші онкүндіктің екінші жартысында облыстың кей жерлерінде шаңды күйлер байқалды. Көбінесе бір ай ішінде желдің күшеюі 15-20 м/с дейін байқалды,

күндіз 18, 27 мамырда облыстың кей жерлерінде 21-24 м/с желдің екпіні байқалды.

3. Ақтөбе облысының аумағындағы атмосфералық жауын-шашынның химиялық құрамы

Атмосфералық жауын-шашынның химиялық құрамын бақылау 6 метеорологиялық станцияда (Ақтөбе, Аяқкүм, Жағабұлақ, Мұғалжар, Новороссийское, Шалқар) жаңбыр суының сынамасын алудан тұрды.

Жауын-шашындағы анықталған ластаушы заттардың концентрациясы шекті рұқсат етілген концентрациядан (ШРК) аспайды.

Тұнба үлгілерінде сульфаттар 24,63%, гидрокарбонаттар 34,74%, хлоридтер 9,13%, кальций иондары 13,42%, натрий иондары 7,16%, магний иондары 4,09% және калий иондары 2,65% басым болды.

Кестеде жауын-шашын құрамындағы жекелеген ластаушы заттардың сипаттамасы келтірілген.

4 - кесте

Жауын-шашынның химиялық құрамы

Көрсеткіш	Метеостанциядағы ең аз концентрация	Метеостанциядағы ең жоғары концентрация
Жалпы минерализация	Жағабұлақ МС – 8,54 мг/дм ³	Аяқкүм МС – 68,99 мг/дм ³
Электрөткізгіштік	Жағабұлақ МС – 35,9 мкСм/см	Аяқкүм МС – 350 мкСм/см
рН (сутегі көрсеткіші)	Жағабұлақ МС – 6,09	Аяқкүм МС – 7,53
Аниондар, мг/л		
Сульфаттар (SO ₄)	Жағабұлақ МС – 3,72	Аяқкүм МС – 49,62
Хлоридтер (Cl)	Жағабұлақ МС – 2,17	Аяқкүм МС – 21,06
Нитраттар (NO ₃)	Жағабұлақ МС – 0,54	Аяқкүм МС – 8,81
Гидрокарбонаттар(HCO ₃)	Жағабұлақ МС – 8,54	Аяқкүм МС – 68,99
Катиондар, мг/л		
Аммоний (NH ₄)	Шалқар МС – 0,11	Аяқкүм МС – 1,82
Натрий (Na)	Жағабұлақ МС – 1,55	Аяқкүм МС – 17,5
Калий (K)	Жағабұлақ МС – 0,61	Аяқкүм МС – 7,06
Магний (Mg)	Жағабұлақ МС – 0,53	Аяқкүм МС – 6,85
Кальций (Ca)	Жағабұлақ МС – 3,13	Аяқкүм МС – 23,88
Микроэлементтер, мкг/л		
Қорғасын (Pb)	Шалқар МС – 0,26	МС Мұғалжар – 0,45
Мыс (Cu)	Жағабұлақ МС – 0,82	МС Мұғалжар – 2,05
Күшән (As)	Шалқар МС, Жағабұлақ МС – 0,0	Аяқкүм МС – 0,91
Кадмий (Cd)	Жағабұлақ МС, Новороссийское МС – 0,01	Аяқкүм МС – 0,08

4. Ақтөбе облысының аумағындағы жер үсті сулар сапасының мониторингі

Ақтөбе облысы бойынша жер үсті суларының сапасына бақылау 12 су объектісінің (Елек, Қарғалы, Ембі, Темір, Ор, Ақтасты, Қосестек, Ойыл, Үлкен Қобда, Қара Қобда, Бірғыз өзендері Шалқар көлі) 19 тұстамасында жүргізілді.

Жер үсті суларын зерттеу кезінде су сынамаларында су сапасының **42** физикалық және химиялық көрсеткіштері анықталады: температура, қалқыма заттар, түсі, мөлдірлігі, сутегі көрсеткіші (pH), еріген оттегі, ОБТ₅, ОХТ, құрамында тұз бар негізгі иондар, биогенді элементтер, органикалық заттар (мұнай өнімдері, фенолдар), ауыр металдар.

Ақтөбе облысының аумағындағы жер үсті сулар сапасының мониторинг нәтижелері.

Қазақстан Республикасының су объектілерінің су сапасын бағалауға арналған негізгі нормативтік құжаттар «Жерүсті су объектілеріндегі және (немесе) олардың учаскелеріндегі су сапасын сыныптаудың бірыңғай жүйесін» (ҚРСПИМ 04.06.2025 жылғы №111-НҚ бұйрығы) (бұдан әрі - Бірыңғай сыныптау) болып табылады. -

Су объектілерінің су сапасы Бірыңғай сыныптау бойынша келесідей бағаланады:

5-кесте

Су объектісінің атауы	Су сапасының класы		параметрлері	өлш. бірл.	концентрация
	мамыр 2025 жыл	мамыр 2026 жыл			
Елек өзені	4 сынып (ластанған)	4 сынып (ластанған)	қалқыма заттар	мг/дм ³	13,423
			аммоний-ионы	мг/дм ³	1,212
			фенолдар	мг/дм ³	0,0013
			хром (6 ⁺)	мг/дм ³	0,057
Қарғалы өзені	4 сынып (ластанған)	4 сынып (ластанған)	қалқыма заттар	мг/дм ³	12,67
			фенолдар	мг/дм ³	0,0013
Ембі өзені	4 сынып (ластанған)	4 сынып (ластанған)	фенолдар	мг/дм ³	0,0014
Темір өзені	4 сынып (ластанған)	4 сынып (ластанған)	фенолдар	мг/дм ³	0,0011
Ор өзені	4 сынып (ластанған)	4 сынып (ластанған)	қалқыма заттар	мг/дм ³	16,12
			фенолдар	мг/дм ³	0,0012
Ақтасты өзені	4 сынып (ластанған)	4 сынып (ластанған)	қалқыма заттар	мг/дм ³	12,66
			фенолдар	мг/дм ³	0,0015
Қосестек өзені	4 сынып (ластанған)	4 сынып (ластанған)	фенолдар	мг/дм ³	0,0011
Ойыл өзені	4 сынып (ластанған)	3 сынып (орташа ластанған)	ОХТ	мг/дм ³	17,44
			магний	мг/дм ³	34
			сульфаттар	мг/дм ³	158
			аммоний-ионы	мг/дм ³	0,6
Үлкен Қобда өзені	4 сынып (ластанған)	4 сынып (ластанған)	қалқыма заттар	мг/дм ³	17,02
			мыс	мг/дм ³	0,003
Қара Қобда	4 сынып (ластанған)	4 сынып (ластанған)	қалқыма заттар	мг/дм ³	16,08
Ырғыз өзені	4 сынып (ластанған)	4 сынып (ластанған)	фенолы	мг/дм ³	0,0018

Кестеден көрініп тұрғандай, 2025 жылғы мамырменмен салыстырғанда Елек, Қарғалы, Ембі, Темір, Ор, Қосестек, Ақтасты, Үлкен Қобда, Қара Қобда, Ырғыз

өзендеріндегі жер-үсті суларының сапасы айтарлықтай өзгерген жоқ. Ойыл өзеніндегі жер-үсті суларының сапасы 4-сыныптан 3-сыныпқа жақсарды.

Ақтөбе облысының су нысандарындағы негізгі ластаушы заттар: ОХТ, магний, сульфаттар, аммоний ионы, мыс, хром (6+), қалқыма заттар.

2026 жылғы мамыр айында Ақтөбе облысы аумағында Елек өзенінде жоғары ластану (ЖЛ) жағдайы тіркелмеді.

2 – Қосымшада тұстамалар шегінде су объектілерінің сапасы бойынша ақпарат.

5. Радиациялық жағдай

Гамма сәулелену деңгейін бақылау Ақтөбе облысының аумағында күн сайын 7 метеорологиялық станцияда (Ақтөбе, Қарауылкелді, Новоалексеевка, Родниковка, Ойыл, Шалқар, Жағабұлақ) және атмосфераның жер үсті қабатының радиоактивті ластануын бақылау 3 метеорологиялық станцияда (Ақтөбе, Қарауылкелді, Шалқар) горизонтальді планшеттермен бес тәуліктік ауа сынамаларын алу жолымен жүзеге асырылды.

6 – кесте

Көрсеткіштердің шекті мәндері

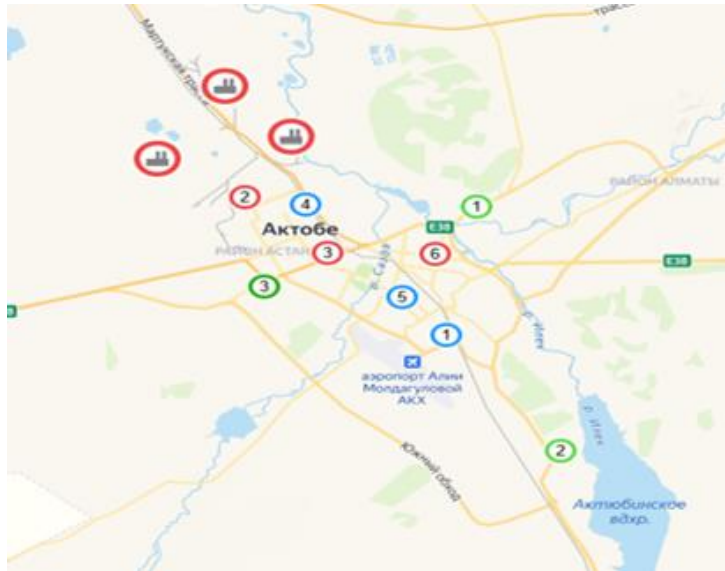
Көрсеткіш (ШЖШ)	Максималды концентрация	Минималды концентрация
Гамма-фон (0,57 мкЗв/сағ)	0,18 мкЗв/сағ	0,02 мкЗв/сағ
Тығыздық (110 Бк/м ²)	2,5 Бк/м ²	1,7 Бк/м ²

Облыс бойынша орташа радиациялық гамма-фон 0,11 мкЗв/сағ құрады және радиоактивті түсулердің орташа тығыздығы 2,0 Бк/м² құрады, бұл шекті рұқсат етілген шоғырдан аспады.

1 Қосымша

Астана қаласы бойынша бақылау бекеттерінің орналасқан жері және анықталатын қоспалар

Бекет номері	Бекеттің мекен-жайы	Сынама алу	Анықталатын қоспалар
№1	Авиақалашық 14, әуежай ауданы	Қол күшімен сынама алу	қалқыма бөлшектер (шаң), күкірт диоксиді, көміртегі оксиді, азот оксиді, азот диоксиді, формальдегид, хром, күкіртті сутек, бензол, этилбензол, толуол, ортоксилол.
№2	Белинский к-сі 5, Тұрғынқалашық ауданы		
№3	Ломоносов к-сі 7, ТЖ вокзалының ауданы		
№4	Рысқұлов к-сі, 4, Шанхай ауданы	үздіксіз режимде-әр 20 минут сайын	көміртегі оксиді, азот диоксиді, азотоксиді, күкіртсутек көміртегі оксиді, азот диоксиді, азотоксиді, күкіртсутек PM-2,5 қалқыма бөлшектері, PM-10 қалқыма бөлшектері, көміртегі оксиді
№5	Есет батыр к-сі, 109		
№6	Жанқожа батыр к-сі, 89, Құрмыш ауданы		
№1	Кирпичный а., №18 ОМ ауданы	Жылжымалы зертхана тоқсанына 1 рет (10 күн ішінде)	қалқыма бөлшектер (шаң), күкіртсутек, формальдегид, азот оксиді, күкірт диоксиді, азот диоксиді, көміртек оксиді
№2	Ясный а., 41 разъезд, №41 мектеп – гимназиясының жанында		
№3	Батыс 2, №64 ОМ ауданы		

Ақтөбе қ. бақылау бекеттері мен метеостанцияның орналасу орындарының картасы

Хромтау қ. бақылау бекетінің орналасу картасы

Қандыағаш қ. бақылау бекетінің орналасу картасы

Шұбаршы а. бақылау бекетінің орналасу картасы

- ручной стационарный пост
- автоматический стационарный пост
- точка передвижного наблюдения
- промышленная зона

Кенкиак а. бақылау бекетінің орналасу картасы

Ақтөбе облысының жер үсті су сапасының тұстамалар бойынша ақпараты

су объектісі және тұстама	физика-химиялық параметрлердің сипаттамасы	
Елек өзені	Су температурасы 14 – 16°C, сүтегі көрсеткіші 7,96 – 8,01, судағы еріген оттегі 6,37 – 7,08 мг/дм ³ , ОБТ ₅ 1,02 – 1,33 мг/дм ³ , кермектілік 6,7 – 8,2 мг-экв/л., оттегімен қанығу пайызы 69 – 70 %, көміртек диоксиді 0,88 – 1,02 мг/дм ³ , мөлдірлігі 20 см, барлық тұстамада иісі 0 балл.	
Алға қаласынан 0,3 км жоғары, Ақтөбе химиялық зауытының шлам тоғандарынан 1 км жоғары	4 сынып	Қалқыма заттар – 12,15 мг/дм ³ . Фенолдар – 0,0013 мг/дм ³ . Фенолдардың нақты концентрациясы фондық сыныптан аспайды. Қалқыма заттардың нақты концентрациясы фондық сыныптан асады.
Алға қаласынан 15 км төмен, жер асты суларының шығуынан 0,5 км төмен.	4 сынып	Фенолдар – 0,0011 мг/дм ³ . Фенолдардың нақты концентрациясы фондық сыныптан аспайды.
Ақтөбе қаласынан 0,5 км жоғары, Новороссийск көпірінен 8 км жоғары, Қарғалы өз. құйылысынан 11,2 км жоғары.	5 сынып	Қалқыма заттар – 15,57 мг/дм ³ . Қалқыма заттардың нақты концентрациясы фондық сыныптан асады.
Ақтөбе қаласынан 4,5 км төмен, Жінішке өзеніне төмен құятын, жер асты суларының шығуынан 0,5 км жоғары.	4 сынып	Фенолдар – 0,0015 мг/дм ³ . Аммоний-ионы – 1,17 мг/дм ³ . Фенолдардың және аммоний-ионының нақты концентрациялары фондық сыныптан асады.
Ақтөбе қаласынан 20 км төмен, Георгиевка ауылынан 2,0 км төмен, жер асты суларының шығуынан 0,5 км төмен.	4 сынып	Қалқыма заттар – 15,73 мг/дм ³ . Фенолдар – 0,0012 мг/дм ³ . Хром (6 ⁺) – 0,075 мг/дм ³ . Фенолдардың және хром (6 ⁺) нақты концентрациялары фондық сыныптан аспайды. Қалқыма заттардың нақты канцентрациясы фондық сыныптан асады.
Целинный ауылынан 1,0 км оңтүстік – шығысқа, Елек өзенінің сол жақ жағалауы.	4 сынып	Аммоний ионы – 2,05 мг/дм ³ Фенолдар – 0,0012 мг/дм ³ Қалқыма заттар – 14,43 мг/дм ³ , Аммоний-ионының және қалқыма заттардың нақты концентрациясы фондық сыныптан асады. Фенолдардың нақты канцентрациясы фондық сыныптан аспайды.
Қарғалы өзені	Су температурасы 14°C, сүтегі көрсеткіші 7,98, судағы еріген оттегі 7,07 мг/дм ³ , ОБТ ₅ 1,09 мг/дм ³ , кермектілік 6,2 мг-экв/л., иісі – 0 балл.	
тұстама Қарғалы ауылы, Ауылдың батыс бөлігінде Бұтақ өзенінің су келуінің оң жақ беткейінен 1 км төмен.	4 сынып	Қалқыма заттар – 12,67 мг/дм ³ . Фенолдар – 0,0013 мг/дм ³ . Фенолдардың нақты концентрациясы фондық сыныптан аспайды. Қалқыма заттардың нақты концентрациясы фондық сыныптан асады.
Ембі өзені	Су температурасы 15,3 – 15,7°C, сүтегі көрсеткіші 7,96 – 7,97, судағы еріген оттегі 6,71 – 7,35 мг/дм ³ , ОБТ ₅ 1,04 – 1,96 мг/дм ³ , кермектілік 6,9 – 6,5 мг-экв/л., барлық тұстамада иісі 0 балл.	
Жағабұлақ ауылы, Жағабұлақ ауылынан 1,0 км солтүстік-батыста.	4 сынып	Фенолдар – 0,0014 мг/дм ³ . Фенолдардың нақты концентрациясы фондық сыныптан аспайды.
Саға ауылы, Ауылдан 1,0 км оңтүстік-батыста.	4 сынып	Фенолдар – 0,0013 мг/дм ³ . Фенолдардың нақты концентрациясы фондық сыныптан аспайды.
Темір өзені	Су температурасы 14 – 14,3°C, сүтегі көрсеткіші 7,96 – 7,97, судағы еріген оттегі 6,73 – 7,02 мг/дм ³ , ОБТ ₅ 1,03 – 1,57 мг/дм ³ , кермектілік 6,5 мг-экв/л., барлық тұстамада иісі – 0 балл.	

Покровское ауылы, Шелісай өзенінің су келуінің сол жақ беткейінен 400 м төмен.	4 сынып	Фенолдар – 0,0011 мг/дм ³ . Фенолдардың нақты концентрациясы фондық сыныптан аспайды.
Ленинское ауылы, ауылдан 9 км төмен, Күлден-Темір өзенінің су сағасының сол жақ беткейінен 2 км төмен.	4 сынып	Фенолдар – 0,0011 мг/дм ³ . Фенолдардың нақты концентрациясы фондық сыныптан аспайды.
Ор өзені		Су температурасы 16,1°С, сутегі көрсеткіші 7,97, судағы еріген оттегі 7,19 мг/дм ³ , ОБТ ₅ 1,66 мг/дм ³ , кермектілік 5,2 мг-экв/л., оттегімен қанығу пайызы 73 %, көміртек диоксиді 1,02 мг/дм ³ , мөлдірлігі 20 см, иісі 0 балл.
Бөгетсай ауылы, ауылдан 0,3 км төмен, Бөгетсай өзенінің құйылысынан 0,2 км төмен.	4 сынып	Қалқыма заттар – 16,12 мг/дм ³ . Фенолдар – 0,0012 мг/дм ³ . Қалқыма заттардың нақты концентрациясы фондық сыныптан асады. Фенолдардың нақты концентрациясы фондық сыныптан аспайды.
Қосестек өзені		Су температурасы 14,6°С, сутегі көрсеткіші 7,98, судағы еріген оттегі 7,07 мг/дм ³ , ОБТ ₅ 1,09 мг/дм ³ , кермектілік 6,2 –мг-экв/л., иісі – 0 балл.
Қос-Естек ауылы, ауылдың оңтүстік-батыс бөлігінде шамамен атауы жоқ су сағасының сол жақ беткейінен 1 км жоғары, Таранғұл және Айтпай өзендерінің суы қосылған жерінен 2 км төмен.	4 сынып	Фенолдар – 0,0011 мг/дм ³ . Фенолдардың нақты концентрациясы фондық сыныптан аспайды.
Ақтасты өзені		Су температурасы 13,8°С, сутегі көрсеткіші 7,98, судағы еріген оттегі 7,25 мг/дм ³ , ОБТ ₅ 1,09 мг/дм ³ , кермектілік 7,5 мг-экв/л., иісі 0 балл.
Белогорка ауылы, ауыл шетінің солтүстік-шығыс беткейі, Ақтасты құрайтын Тересбұтақ және Теренсай өзендерінің су қосылған жерінен 9 км төмен.	4 сынып	Қалқыма заттар – 12,66 мг/дм ³ . Фенолдар – 0,0015 мг/дм ³ . Фенолдардың және қалқыма заттардың нақты концентрациясы фондық сыныптан асады.
Ойыл өзені		Су температурасы 15,7°С, сутегі көрсеткіші 7,99 судағы еріген оттегі 7,13 мг/дм ³ , ОБТ ₅ 1,62 мг/дм ³ , кермектілік 5,9 мг-экв/л., иісі – 0 балл.
Ойыл ауылы, ауыл шетінің солтүстік-шығыс беткейінде автожол көпірінен (белдемінен) 92 м жоғары.	3 сынып	ОХТ – 17,44 мг/дм ³ . Магний – 34 мг/дм ³ . Сульфаттар – 158 мг/дм ³ . Аммоний-ионы – 0,6 мг/дм ³ . Мыс – 0,003 мг/дм ³ . магний, сульфаттардың нақты концентрациялары фондық сыныптан асады. Аммоний-ионы, ОХТ және мыстың нақты концентрациялары фондық сыныптан аспайды.
Үлкен Қобда өзені		Су температурасы 15°С, сутегі көрсеткіші 7,98, судағы еріген оттегі 7,08 мг/дм ³ , ОБТ ₅ 1,89 мг/дм ³ , кермектілік 5,3 мг-экв/л., оттегімен қанығу пайызы 70 %, көміртек диоксиді 1,05 мг/дм ³ , мөлдірлігі 20 см, иісі 0 балл.
Қобда ауылы, Новоалексеевка ауылының шетінен оңтүстік-шығысқа 1 км, Темірбетонды автожол көпірінен (белдемінен) 400 м төмен.	4 сынып	Қалқыма заттар – 17,02 мг/дм ³ . Қалқыма заттардың нақты концентрациясы фондық сыныптан аспайды.

Қара Қобда өзені	Су температурасы 14,8°С, сутегі көрсеткіші 7,96, судағы еріген оттегі 6,83 мг/дм ³ , ОБТ ₅ 1,12 мг/дм ³ , кермектілік 4,9 мг-экв/л., иісі 0 балл.	
Альпасай ауылы, Альпасай ауылынан 360 м. Шығысқа және Сары-Қобда өзенімен су қосылған жерден 18 км.	4 сынып	Қалқыма заттар – 16,08 мг/дм ³ . Қалқыма заттардың нақты концентрациясы фондық сыныптан аспайды.
Ырғыз өзені	Су температурасы 16,6°С, сутегі көрсеткіші 7,98, судағы еріген оттегі 7,63 мг/дм ³ , ОБТ ₅ 1,14 мг/дм ³ , кермектілік 5,7 мг-экв/л., иісі 0-1 балл.	
Шеңбертал ауылы, ауылдан 8 км және темірбетон көпірден 1,2 км.	4 сынып	Фенолдар – 0,0018 мг/дм ³ . Магний – 62 мг/дм ³ . Фенолдардың және магнийдың нақты концентрациясы фондық сыныптан асады.

3 Қосымша

Ақтөбе облысының аумағындағы көлдердің жер үсті сулары сапасының нәтижелері

	Ингредиентердің атауы	Өлшем бірлігі	Мамыр 2026 ж
			Шалқар көлі
1	Көзбен шолу		
2	Температура	°С	15,3
3	Сутегі көрсеткіші		7,98
4	Еріген оттегі	мг/дм ³	7,84
5	Судың иісі	балл	0
6	ОБТ ₅	мг/дм ³	1,04
7	ОХТ	мг/дм ³	17,44
8	Қалқыма заттар	мг/дм ³	12,33
9	Гидрокарбонаттар	мг/дм ³	220
10	Кермектік	мг/дм ³	5,5
11	Минерализация	мг/дм ³	658
12	Натрий + калий	мг/дм ³	98
13	Құрғақ қалдық	мг/дм ³	700
14	Кальций	мг/дм ³	64
15	Магний	мг/дм ³	27
16	Сульфаттар	мг/дм ³	139
17	Хлоридтер	мг/дм ³	110
18	Фосфаттар	мг/дм ³	0,007
19	Жалпы фосфор	мг/дм ³	0,013
20	Нитритті азот	мг/дм ³	0,43
21	Нитратты азот	мг/дм ³	0,009
22	Жалпы темір	мг/дм ³	0,022
23	Тұзды аммоний	мг/дм ³	0,43
24	Қорғасын	мг/дм ³	0,001
25	Мыс	мг/дм ³	0,002
26	Мырыш	мг/дм ³	0,003
27	АББЗ /СББЗ	мг/дм ³	0,09
28	Фенолдар	мг/дм ³	0,0012
29	Мұнай өнімдері	мг/дм ³	0,012

Анықтамалық бөлім

Елді мекендердің ауасындағы ластаушы заттардың рұқсат етілген шекті шоғырлануы (ШЖШ)

Қоспалар	ШЖШ мәні, мг/м ³		Қауіптілік классы
	максималды бір реттік	орта тәуліктік	
Азот диоксиді	0,2	0,04	2
Азот оксиді	0,4	0,06	3
Аммиак	0,2	0,04	4
Бенз/а/пирен	-	0,1 мкг/100 м ³	1
Бензол	0,3	0,1	2
Бериллий	0,09	0,00001	1
Қалқыма бөлшектер (шаң)	0,5	0,15	3
Қалқыма бөлшектер РМ 10	0,3	0,06	
Қалқыма бөлшектер РМ 2,5	0,16	0,035	
Хлор сутегі	0,2	0,1	2
Кадмий	-	0,0003	1
Кобальт	-	0,001	2
Марганец	0,01	0,001	2
Мыс	-	0,002	2
Мышьяк	-	0,0003	2
Озон	0,16	0,03	1
Қоғасын	0,001	0,0003	1
Күкірт диоксиді	0,5	0,05	3
Күкірт қышқылы	0,3	0,1	2
Күкіртсутек	0,008	-	2
Көміртек оксиді	5,0	3	4
Фенол	0,01	0,003	2
Формальдегид	0,05	0,01	2
Фтор сутегі	0,02	0,005	2
Хлор	0,1	0,03	2
Хром (VI)	-	0,0015	1
Мырыш	-	0,05	3

Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2022 жылғы 2 тамыздағы № ҚР ДСМ-70 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2022 жылғы 3 тамызда № 29011 болып тіркелді.

Атмосфераның ластану индексінің дәрежесін бағалау

Градация	Атмосфералық ауаның ластануы	Көрсеткіштер	Бір айға бағалау
I	Төмен	СИ ЕҚ, %	0-1 0
II	Көтеріңкі	СИ ЕҚ, %	2-4 1-19

III	Жоғары	СИ ЕҚ, %	5-10 20-49
IV	Өте жоғары	СИ ЕҚ, %	>10 >50

БҚ 52.04.667-2005 Мемлекеттік органдарды, жұртшылықты және халықты ақпараттандыру үшін қалалардағы атмосфераның ластану жай-күйінің құжаттары. Өзірлеуге, сақтауға, мазмұндауға және мазмұнына қойылатын жалпы талаптар

Су пайдалану санаттары (түрлері) бойынша су пайдалану сыныптарынсаралау

Су пайдалану санаты(түрі)	Мақсаты / түрі тазалау	Суды пайдалану сыныптары					
		1 класс	2 класс	3 класс	4 класс	5 класс	6 класс
Балық шаруашылығының суыңпайдалану	Албыртбалық	+	+	-	-	-	-
	Тұқыбалық	+	+	-	-	-	-
Ауыз су пайдалану шаруашылығы	Қарапайым су дайындау	+	+	-	-	-	-
	Дағдылы су дайындау	+	+	+	-	-	-
	Қарқынды судайындау	+	+	+	+	-	-
Рекреациялық су пайдалану (мәдени-тұрмыстық)		+	+	+	-	-	-
Суару	Дайындықсыз	+	+	+	+	-	-
	Карталарда тұндыру	+	+	+	+	+	+
Өнеркәсіп: технологиялық мақсаттар, процестер салқындату		+	+	+	+	-	-
гидроэнергетика		+	+	+	+	+	+
пайдалы қазбаларды өндіру		+	+	+	+	+	+
транспорт		+	+	+	+	+	+

Су объектілеріндегі су сапасын жіктеудің бірыңғай жүйесі (АШМ СРК 20.03.2024 ж. №151 Бұйрығы)

Радиациялық қауіпсіздік нормативі

Нормаланатын шамалар	Доза шектері
Тиімді доза	Халық
	Кез келген кезекті 5 жыл үшін жылына 1 мЗ орташа, бірақ жылына 5 мЗ артық емес

**Халықтың санитарлық-эпидемиологиялық талаптар радиациялық қауіпсіздікті қамтамасыз етуге»*

Топырақты ластаушы зиянды заттар шоғырларының шекті жол берілген мөлшері

Заттардың атауы	Шекті рұқсат етілген шоғыр (бұдан әрі -ШРШ) топырақта мг/кг
Қорғасын	32,0
Хром	6,0

** Өмір сүру ортасының қауіпсіздігінің гигиеналық нормативтерін бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2021 жылғы 21 сәуірдегі № ҚР ДСМ-32 бұйрығы.*

"ҚАЗГИДРОМЕТ" РМК АҚТӨБЕ ОБЛЫСЫ БОЙЫНША ФИЛИАЛЫ

МЕКЕН-ЖАЙЫ:

**АҚТӨБЕ ҚАЛАСЫ
АВИАГОРОДОК 14В
ТЕЛ. 8 (7132)-22-85-72
E MAIL: HIMLABACGM@MAIL.RU**